

Oponentní posudek

bakalářské práce Magdaleny Dvořákové s názvem „Fyzickogeografická charakteristika CHKO Orlické hory“.

Zpracoval: Ing. Zdeněk Záliš, Správa CHKO Orlické hory

Předložená práce se zabývá fyzicko-geografickou charakteristikou CHKO Orlické hory, kterou si autorka vybrala. Cílem práce je provést ucelenou charakteristiku území z hlediska fyzické geografie a blízkých oborů.

Práce je členěna do 7 kapitol, má 50 stran textu, 11 tabulkových, mapových a fotografických příloh vlastních i převzatých.

Nejprve je uvedeno vymezení a základní charakteristika území a metody zpracování práce. V další části jsou charakterizovány jednotlivé fyzicko-geografické sféry – geomorfologická regionalizace, geologické poměry, charakteristika geomorfologických jednotek, půda, vodstvo, podnebí a ochrana přírody. V závěru a diskusi autorka shrnula nejdůležitější charakteristiky území a navrhla přiblížit veřejnosti některé zajímavosti z oboru prostřednictvím naučné stezky.

Práce je logicky rozčleněna. Autorka pracovala s množstvím odborné literatury. Za přehledně zpracovanými kapitolami č. 1-6 poněkud pokulhává kapitola č. 7. Autorka si z velkého množství informací o přírodě CHKO Orlické hory správně vybrala stěžejní části, ale v podkapitole 7.2. maloplošná zvláště chráněná území se hůře vypořádala se zpracováním informací z publikace *Chráněná území ČR V – Královéhradecko* editora Mackovčina, 2002. Tím, že se autorka nedržela přesných citací pak docházelo k zjednodušeným až mylným interpretacím textu, které uvádím (podtržený text):

- Na straně 36 je v 2 odstavci textu o NPR Bukačka uvedeno, že *Bukačka tedy představuje zbytek původních pralesů, který je obklopen horskými podmáčenými loukami, jež se staly...* Toto tvrzení je třeba uvést na pravou míru, neboť *ve skutečnosti zbytek pralesa neobklopují louky, ale naopak zbytek pralesa obklopuje dvě drobné luční enklávy, které tvoří pouze 4 % rozlohy NPR, což je patrné i z mapového zákresu citovaného zdroje informací.*
- Na straně 37 v textu o NPR Trčkov je ve třetím řádku uveden *smrk horský*, má být *smrk ztepilý*. Na stejné straně v textu o PR Černý důl je v závěru uvedeno: *„Současným cílem je mimo jiné stabilizovat oblast rezervace, která je postižena imisemi na SZ“* *Ve skutečnosti je však imisemi postižena oblast celá a je třeba stabilizovat SZ část postiženou větrným polomem.*
- Na straně 38 v textu o PR Pod Vrchmezím je v prvním řádku uvedeno *„...bukosmrčínový porost.“* má být *„...bukosmrkový...“*. Dále je uvedeno že: *...10,69 ha představuje jádro rezervace, ve kterém převažuje přirozeně zmlazený bukový porost“* Tato informace je dosti nepřesně formulována neboť *ve skutečnosti jádro rezervace představuje starý bukosmrkový porost, pod kterým se přirozeným zmlazením vytvořilo druhé patro mladého věku (5-20 let), ve kterém převažuje buk lesní nad smrkem ztepilým.* V závěru autorka uvádí, že *rezervace byla vyhlášena v roce 1960 s cílem dospět pomocí výsadby vhodných druhů k přirozenému stavu pralesovitěho porostu. Cílem je dospět v území k přirozenému stavu lesa místy i pralesovitěho charakteru, ale prostředkem k dosažení cíle není výsadba vhodných druhů, jak uvádí autorka.*
- Na straně 39 v textu o PR Pod Zakletým autorka v závěru uvádí: *„Cílem ochrany je zajistit přirozený vývoj biotopu a tím ochránit ohrožený druh. Ohrožujícím faktorem jsou v tomto případě především nálety smrků z okolní rezervace“*. Pokud bychom území nechali přirozenému vývoji, nejspíše by předmět ochrany zanikl právě díky ohrožení smrkovým náletem z okolních porostů. Cílem ochrany tedy *není zajistit přirozený vývoj biotopu, ale udržet biotop v jeho současné podobě aktivními zásahy (udržet bezlesí likvidací náletových dřevin z okolních porostů).*
- Na straně 40 v textu o PR Hořečky se v první větě jedná o *jednu přirozenou louku*, nikoliv o *přirozené louky*. Dále je nesprávně uveden název hořeček *mnohotvárný* český, má být hořeček

mnohotvarý český. Tato nepřesnost však nepadá na hlavu autorky, neboť citovala již nesprávně uvedený název v publikaci Chráněná území ČR, Mackovčín, 2002.

- Na straně 41 v textu o PR Trčkovská louka autorka v závěru uvádí, že cílem je především zamezit náletům dřevin z okolí. Ve skutečnosti je cílem udržet nebo zlepšit druhovou rozmanitost území a zamezení zarůstání náletovými dřevinami je pouze jeden z prostředků k dosažení tohoto cíle (vedle kosení a pastvy). Na stejné straně je v textu u PR Neratovské louky autorkou silně zjednodušen cíl ochrany tohoto území na udržování vodní plochy a tím ochranu místních živočichů. Ve skutečnosti se jedná o udržení stanovišť podmáčené louky v nivě Divoké Orlice.

K dalšímu textu mám několik poznámek:

- V oddíle 7.1 na straně 35 je třeba upřesnit charakteristiku III. zóny doplněním slova „souvisle“ takto: „III. zónu tvoří zbývající souvisle nezastavěné území CHKO“
- V části Vymezení a základní charakteristika území na straně 8 je nesprávně uvedena výměra CHKO Orlické hory 200,4 km², má být 204 km². V druhém odstavci je dosti zjednodušen důvod zřízení CHKO Orlické hory, autorka ve výčtu předmětů ochrany opomenula vodní toky a plochy a rovněž charakter sídel a lidovou architekturu, jak je uvedeno ve výnosu o zřízení CHKO. Ve čtvrtém odstavci není přesné tvrzení, že existence maloplošných zvláště chráněných území (MZCHÚ) dokládá ochranu přírody v CHKO na národní úrovni (MZCHÚ, za které jsou považovány zvláště chráněná území typu NPR, PR, NPP a PP existují i mimo území CHKO).
- Na straně 21 je překlep Zemská Bbrána
- Na straně 22 ve třetím řádku odspoda je uvedena obec Mnichová - nejedná se o obec, ale spíše o osadu nebo místní část Deštného v O.h.
- V příloze č. 1 Obecně-zeměpisné mapě mohly být kromě Velké Deštné pojmenovány i další uvedené kóty (Vrchmezí, Komáří vrch, Anenský vrch, Špičák)
- V příloze č. 9 Seznam památných stromů chybí u některých stromů údaje s tím, že nejsou k dispozici a jako zdroj je uveden AOPK. Zde byla autorka nedůsledná, neboť údaje jsou obsaženy v Plánu péče o CHKO Orlické hory, dále také v Ústředním seznamu ochrany přírody v Praze nebo je bylo možné na dotaz sdělit.

V závěru práce oceňuji, že autorka přišla s vlastní iniciativou - návrhem naučné stezky, trasou a návrhem informačních tabulí. Její nápad se částečně překrývá se záměrem Správy CHKO Orlické hory přiblížit turistům jediné dva významnější skalní útvary Marušin kámen a Sfingu. Část trasy navržené naučné stezky však vede po záměrně neznačených stezkách a lesních cestách, jejichž okolí jsou klidové oblasti CHKO a je nežádoucí sem směřovat návštěvníky, kteří mají k dispozici hustou síť značených cest se 4 naučnými stezkami (Okolím Deštného, Po hřebeni Orlických hor, Zemská brána a Bedřichovka).

Závěrem vyslovuji názor, že autorka celkově odvedla velmi dobrou práci ve většině částí, které jsou jí oborově blízké a pouze v jedné dílčí části se hůře vypořádala s interpretací odborné literatury.

Práci doporučuji k obhajobě s hodnocením „velmi dobrá“.

V Rychnově nad Kněžnou 4.9.2007

Ing. Zdeněk Zálíš

Použité zkratky:

CHKO – chráněná krajinná oblast, AOPK – Agentura ochrany přírody a krajiny

MZCHÚ – maloplošné zvláště chráněné území, NPR – národní přírodní rezervace, PR – přírodní rezervace, NPP - národní přírodní památka, PP – přírodní památka